

Splitternerne anlægger deres ynglekoloni midt i en hættemågekoloni. De yngler meget tæt, og hvert redested fylder mindre end et A4-papir.

Fugleø

●13. februar skrev naturformidler Lars Hansen om et projekt, som skulle skabe ynglemuligheder for sjældne kystfugle på Sprogø. Resultatet kan ses netop i denne tid

Vinteren 2010: Gravemaskinen tager fat på at skabe en fladvandet sø mellem fyret og motorvejen. Blot et halvt år senere har anstrengelserne givet bonus.

Naturligt

Naturformidler Lars Hansen

Mens forårssolen steg på himlen, blev det tydeligt, at noget havde forandret sig på Sprogø. Øen i broens midte er sagnomspunden på grund af sin særlige historie. Men Sprogø har også en naturhistorie, som fortæller om en fjern ø, hvor der ynglede et væld af kystfugle. Før broens tid ynglede der blandt andet mange storm- og hættemåger og sammen med dem en stor koloni af splitterner.

Splitternen yngler i Nordeuropa kun i området omkring Danmark, og vi har derfor en særlig forpligtelse til at sikre, at den har gode ynglebetingelser. I modsætning til vore andre ternearter er splitternen dårlig til at forsvare ynglekolonien, og den er derfor afhængig af at yngle sammen med hættemåger. Hættemågerne forsvarer aggressivt deres koloni og dermed også splitternerne.

Mange andre fugle, blandt andet ænder og vadefugle, udnytter også den sikkerhed, det giver at yngle i ly af hætte- og stormmåger.

Broen ændrede naturen

Da Storebæltsforbindelsen stod færdig, havde det forandret Sprogø så meget, at hættemågerne hurtigt forsvandt og med dem også splitternerne. Stormmågerne er siden gået meget tilbage.

Til gengæld er antallet af sølvmåger steget med 10 procent årligt, og de har efterhånden bredt sig til det meste af Sprogø, inklusive det såkaldte vadeområde ved Østrevet. Det er her, de fleste terner og vadefugle yngler.

Sund&Bælt, der driver Storebæltsbroen, har fra starten fulgt naturens udvikling på S
tet overvågnin
en detaljeret v
status. Udvikl
lig - de sårbar
kun sølvmåge
at klare sig. U
ord i retning a
nerende arter.

Denne udvi
Sprogøs nye
rummer i sin
der for beste
det målet at u
som sikrer u
blandt den rø
nu sjældne g
disse arter sik
det samtidig g
arter.

Aktiv naturfor

I takt med øge

Splitternerne fra Sprogø fouragerer over det meste af Storebælt. På afstand syner de meget hvide, og på nærmere hold kendes de blandt andet på den gule næbspids.

Fakta

Split-terne, Sterna sandvicensis, er den største af vore ynglende ternearter.
Længde ca. 40 cm, vingefang knap en meter. I flugten virker den meget hvid og flyver med kraftfulde vingeslag.
Splitternen ses ofte til havs, hvor den på svirrende vinger spejder efter små stimefisk, blandt andet tobiser. Fra stor højde laver den dramatiske dyk.
Splitternen yngler i tætte kolonier og altid blandt hætte- eller stormmåger. Den overvintrer langs Afrikas vestkyst.
I Danmark yngler knap 5000 par.

en

Viben yngler hvert år på Sprogø, men alle unger bliver hvert år ædt af sølvmåger. I år ser det dog ud til, at de par, som yngler tæt på måge/terne-kolonien, klarer sig.

progø gennem et målretgsprogram. Det har givet iden om de enkelte arters lingstendensen er tydee kystfugle forsvinder, og r og få andre arter synes dviklingen går med andre f færre, men mere domi-

kling skal ses i lyset af udformning. Enhver ø naturgivne form levestemte arter. På Sprogø er døve en naturforvaltning, dvalgte nøglearter, heridlistede splitterne og den rønbrogede tudse. Hvis res gode levesteder, så vil avne en lang række andre

rvaltning
t viden om Sprogøs natur har Sund&Bælt også øget opmærksomheden på naturens tilstand på Sprogø. Dyre- og plantelivet er nu en grundpille i Sund&Bælts miljøpolitik. Heri står, "at der skal udøves en aktiv naturforvaltning, så Sprogø bevares som et unikt naturområde, der samtidig giver de rejsende en oplevelse, når øen passeres".

Det er smukke, men også velmente ord. Det blev understreget, da Sund&Bælt sidste vinter søgte myndighederne om tilladelse til at anlægge en fladvandet sø ved vadeområdet (som ligger mellem fyret og motorvejen). I ansøgningen blev det anført, at man derved kunne genskabe ynglemuligheder for hættemåger. Hvis en større koloni blev etableret, ville der være håb om, at splitternerne også ville indfinde sig som ynglefugle.

En tilladelse blev givet, og i februar arbejdede en gravemaskine i tre dage med at udforme søen ud fra en omhyggeligt udført projektplan. En snestorm dækkede søen, inden den var færdig, og først to måneder senere åbenbarede forårssolen det færdige resultat. Kort efter havde de første fugle indfundet sig. Kunne et relativt billigt og enkelt projekt efterleve så store forventninger?

I maj blev svaret givet. Ikke færre end 400 par hættemåger indtog området, og også splitternen indfandt sig, endda med hele 300 par, hvilket er en af landets største kolonier. I ly af koloniens beskyttelse indfandt der sig også 14 arter af ande- og vadefugle, og netop nu myldrer det med unger i området. Med så mange fugle er det umuligt for sølvmågerne at komme ind i vadeområdet ved Østrevet, og områdets øvrige fugleliv drager derfor stor nytte af det og klarer sig i år langt bedre end tidligere.

Et skoleeksempel
Projektet har således været en kæmpesucces og viser, hvordan omhyggelig overvågning kan udmøntes i effektiv naturpleje, endda med en ganske beskeden indsats.

Kommuner og statslige instanser burde henlægge næste inspirationskursus til Sprogø og her lære, hvordan man med selv små midler kan genoprette nogle af de tabte naturværdier i kystlandskabet.

Fyn omgives af talrige øer og holme, og langs kysterne ligger mange store strandengsområder. Her har der tidligere været masser af gode levesteder for ynglende kystfugle. Men i dag ligger mange af områderne næsten øde hen som følge af manglende naturpleje. Et glimrende eksempel er det nærliggende Knudshoved, hvor der for blot 10 år siden var masser af ynglende kystfugle, men i dag er de alle væk. Området er stadig smukt at færdes i, men helt uden indhold.

Årtier tilbage var der omkring 50 kolonier af hættemåger i det fynske område, men i dag er der blot fem tilbage, og samme udvikling gælder for næsten samtlige ynglende kystfugle.
Vi har den natur, vi fortjener. Også på Sprogø.

Tekst og foto: **Lars Hansen**
weekend@fyens.dk